

Spreminjanje vrednot v sodobnih življenjskih potekih

PROF.DR. MIRJANA ULE
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE
UNIVERZA V LJUBLJANI

Kaj so vrednote?

Sistemi življenjskih usmeritev:

- Osebni sistemi življenjskih smernic – osebna zavezanost
- Družbeni sistemi –prevladujoče družbene ideologije

Družbeni sistemi mišljenja in delovanja:

- Odprti – vključujoči ; okvirni etični kodeksi
- Zaprti – izključujoči ; normativni, usmerjevalni , celo prisilni

Ni nujno, da so osebni in družbeni sistemi usklajeni

- Neskladje vrednot privede do občutka krize vrednot
- Družbeni spopadi vrednot najbolj odzvanjajo v vsakdanjem življenju (spolne vloge, reprodukcijske pravice, medgeneracijska razmerja, etnična razmerja)

Spremembe vrednot – ne kriza vrednot

Obrat od velikih zgodb k vsakdanjemu življenju

❖ primer mladi: prosti čas, subkulture...

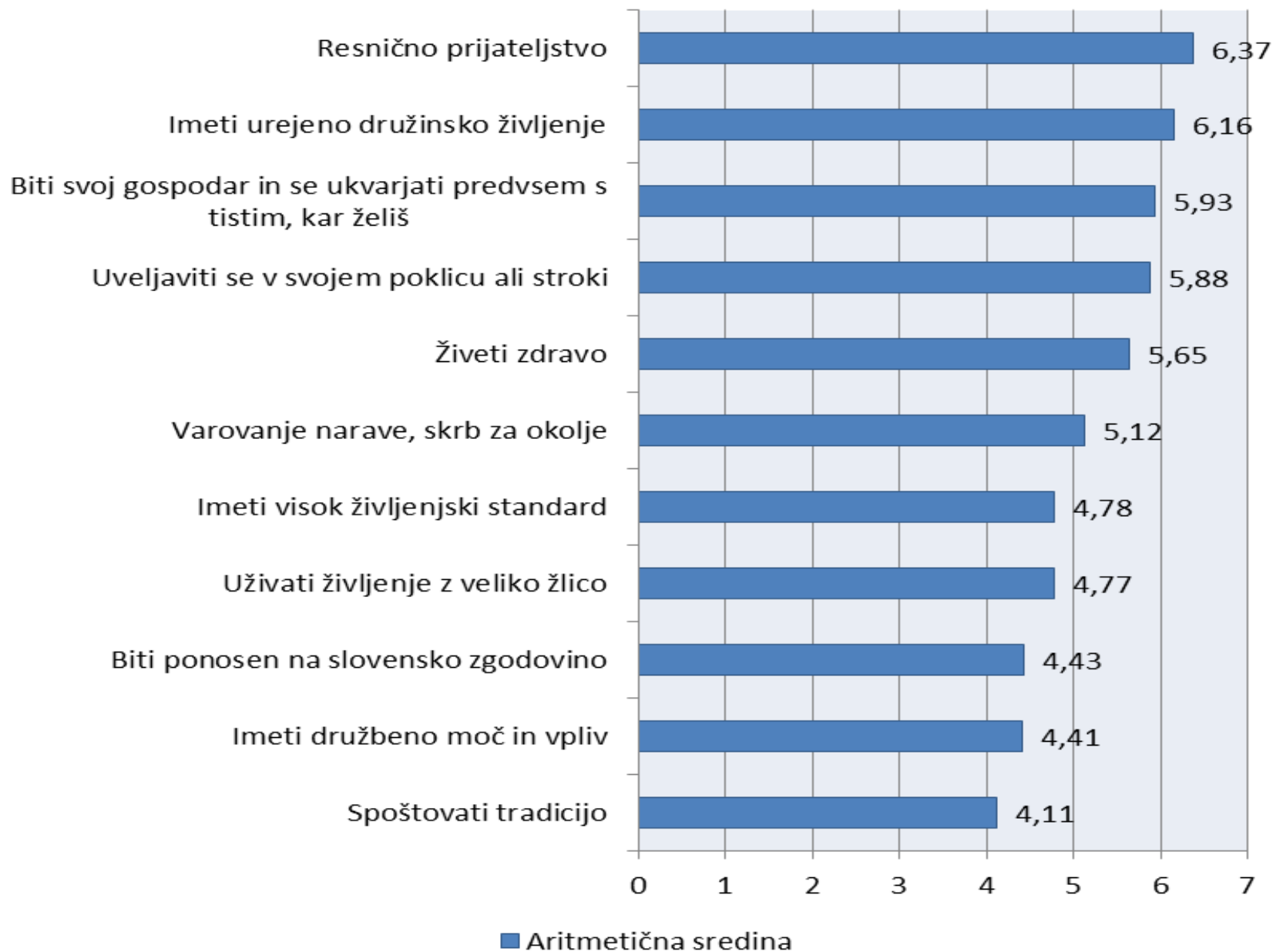
Obrat od materialnih k ekspresivnim vrednotam

Zelo zaželjeno (v %)

	Mladi 93	Mladi 95
živeti urejeno partnersko življenje	67,1	83,6
biti sam svoj gospodar	75	65
dober gmotni položaj	60	49,7
postati znan v svojem poklicu	56,3	43,4
ugleden družbeni položaj	37	29,9
živeti v skladu z naukom svoje vere	19,9	25,9
zabavati se po mili volji	51,1	21,5
biti na vodilnem položaju	25,7	18,3
kazati svojo nacionalno pripadnost	24,4	14,6
postati slaven v športu	28,7	12,2
potrditi se z delom v političnih strankah	4,7	2

Zelo pomembna

1.	pravo prijateljstvo	77,6
2.	svet lepega, narava, umetnost	30
3.	zdravje	86,3
4.	red in stabilnost v družbi	38,7
5.	vznemirljivo življenje	19,9
6.	gmotne dobrine	19,6
7.	varnost mojega naroda pred sovražniki	47,9
8.	uspeh v šoli, poklicu	53,3
9.	kreativnost, izvirnost, fantazija	23,2
10.	mir v svetu brez vojnih konfliktov	65,6
11.	vzdrževanje tradicionalnih vrednot	21,1
12.	družinsko življenje	69,3
13.	varovanje narave	55,2
14.	biti avtoriteta, voditelj	6,9
15.	imeti moč nad drugimi	4,2
16.	živeti v miru sam s seboj	49,2
17.	svoboda delovanja in mišljenja	64,9

Premiki vrednot v vseh treh poglavitnih področjih življenja

Zasebnost:

od zakona kot institucije k zakonu kot odnosu
poznejše, odloženo starševstvo

Delo:

prilagoditev na fleksibilno zaposlitev
razmerje med plačilom in ustvarjalnim delom

Politika:

izguba zaupanja v klasične politične institucije
individualna politika vodenja življenja

Zaključek

- „nisem nič posebnega“ – želja po običajnosti
- „odgovornost do sebe“ – altruistični individualizem
- občutljivost za temeljna moralna vprašanja (odnosi, zaupanje, varnost, ekologija)

Literatura:

- Ule Mirjana: *Za vedno mladi? Socialna psihologija odraščanja*. Ljubljana, založba FDV, 2008